

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

PARTICIPOVAŤ? PARTICIPOVAŤ!

*Ako vznikol vzdelávací program Participatívna tvorba verejných
politík a čo prinieslo pilotné testovanie nového programu
vzdelávania zamestnancov verejnej správy?*

Obsah

ANOTÁCIA	5
PARTICIPÁCIA? PARTICIPÁCIA!	6
ÚSV ROS A PARTICIPÁCIA	7
TVORBA VZDELÁVACIEHO PROGRAMU PARTICIPATÍVNA TVORBA VEREJNÝCH POLITÍK ..	8
ZADANIE PRE TVORBU VZDELÁVACIEHO PROGRAMU.....	8
POPIS VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	8
Cieľová skupina vzdelávacieho programu	8
Moduly vzdelávacieho programu	8
Štruktúra vzdelávacieho programu	9
Profil absolventa.....	9
Organizačná forma	9
Počet účastníkov v školiacej skupine	9
Autori vzdelávacieho programu a lektori školení.....	9
Obsahový rámec školení	10
IMPLEMENTÁCIA VZDELÁVANIA	11
VÝBER ÚČASTNÍKOV	11
Výber účastníkov v prostredí ústredných orgánov štátnej správy	11
Výber účastníkov v prostredí regionálnej a miestnej územnej samosprávy	11
ŠKOLIACA SKUPINA S1 – ZAMESTNANCI ÚSTREDNEJ ŠTÁTNEJ SPRÁVY	14
Termín školenia.....	14
Účastníci školenia – odborní zamestnanci.....	14
Hodnotenie školenia účastníkmi.....	14
ŠKOLIACA SKUPINA S2 – ZAMESTNANCI ÚSTREDNEJ ŠTÁTNEJ SPRÁVY	16
Termín školenia.....	16
Účastníci školenia – odborní zamestnanci.....	16
Doplnenie a testovanie nových vzdelávacích blokov	16
Hodnotenie školenia účastníkmi.....	16
ŠKOLIACA SKUPINA S3 – ZAMESTNANCI MIESTNEJ A REGIONÁLNEJ ÚZEMNEJ	
SAMOSPRÁVY	18
Termín školenia.....	18
Účastníci školenia – zástupcovia regionálnej aj miestnej územnej samosprávy	18
Doplnenie a testovanie nových vzdelávacích blokov	18
Hodnotenie školenia účastníkmi.....	18
VÝSLEDKY PILOTNÉHO TESTOVANIA	19
AKO LEPŠIE BUDOVAŤ KAPACITY VO VEREJNEJ SPRÁVE?	20
ZISTENIA A OPATRENIA	20
TRÉNING TRÉNEROV PARTICIPÁCIE	22
VÝCHODISKÁ	22
CIELE	22
POSTAVENIE A ÚLOHY TRÉNERA PARTICIPÁCIE	22
VÝBER ÚČASTNÍKOV	22
Oslovenie účastníkov	22
Kritériá výberu účastníkov	23
ŠTRUKTÚRA A ORGANIZAČNÁ FORMA VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	23
ÚČASTNÍCI	23
LEKTORI	23
REALIZÁCIA TRÉNINGOV TRÉNEROV PARTICIPÁCIE	24
Termíny	24
Účastníci – zloženie skupiny	24
Doplnkové vzdelávacie moduly	25
Hodnotenie tréningu účastníkmi.....	25
Precvičovanie trénerských blokov.....	26
AKO PRIPRAVIŤ DOBRÉHO TRÉNERA?	27
ZISTENIA A ODPORÚČANIA	27
ZÁVERY	28

*„Po dlhom čase som sa zúčastnil zmysluplného tréningu/workshopu.
Je veľká škoda, že vysokopostavení predstavitelia štátnej a verejnej správy
nemajú takýto tréning ako bežnú súčasť prípravy pre výkon ich funkcií,“*

účastník vzdelávacieho programu Participatívna tvorba verejných politík, september 2019

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

---

Názov projektu: Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík

ITMS: 314011M298

Operačný program: OP Efektívna verejná správa

Zdroj financovania: Tento materiál je podporený z Európskeho sociálneho fondu

Spracovali: Alena Petrželková, Barbara Gindlová

Dátum spracovania: 8. mája 2020

ANOTÁCIA

V rukách držíte správu o zrealizovaných krokoch **Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti (ÚSV ROS)** k podpore zavádzania procesu participatívnej tvorby verejných politík s dôrazom na:

- zabezpečenie prístupu odborných zamestnancov verejnej správy (VS) ku vzdelávaniu,
- postupné vytváranie podmienok pre systematické budovanie kapacít v prostredí VS.

Výsledkom je novovytvorený program vzdelávania pre oblasť participatívnej tvorby verejných politík, otestovaný na troch skupinách pracovníkov VS a vyškolená skupina trénerov pre ďalšiu aplikáciu vzdelávania v praxi VS.

Materiál objasňuje motivácie a víziu ÚSV ROS, prečo sa vybral smerom vzdelávania a budovania kapacít a popisuje prípravu a tvorbu vzdelávacieho programu Participatívna tvorba verejných politík, ktorý vznikol v spolupráci s organizáciou PDCS – Partners For Democratic Change Slovakia. Zároveň ponúka širší pohľad na ukotvenie témy v agende ÚSV ROS.

Správa prezentuje výsledky z pilotného cyklu vzdelávania, sumarizuje zistenia a návrhy opatrení pre zlepšenie a rozšírenie implementácie vzdelávacieho programu Participatívna tvorba verejných politík. V presahu na ďalšiu etapu budovania kapacít vo VS informuje o možnostiach, aktuálnej ponuke a plánovaných krokoch ÚSV ROS v oblasti zapájania verejnosti do tvorby verejných politík.

PARTICIPÁCIA? PARTICIPÁCIA!

Pod pojmom participácia chápeme zapájanie širokej verejnosti do správy vecí verejných. Zapájanie verejnosti môže byť prítomné vo všetkých fázach politického rozhodovania – vo fáze tvorby, navrhovania, spoluprorby, rozhodovania, implementácie, monitorovania, hodnotenia a revízie politiky.

Aktívna participácia verejnosti na správe vecí verejných zvyšuje transparentnosť politického procesu, ale aj efektívnosť prijatého rozhodnutia. Participovať na správe vecí verejných môžu jednotlivci, mimovládne neziskové organizácie (MNO) a ďalší socio-ekonomickí partneri, ktorí sú vo všeobecnosti považovaní za rezervoár kvalifikovaných odborníkov v rôznych témach.

ÚSV ROS je presvedčený o tom, že je potrebné podporovať skutočný dialóg a diskusiu medzi predstaviteľmi VS a verejnosťou. Cieľom je, aby formalizovanú spoluprácu nahradil princíp partnerstva a kooperatívneho dialógu. Tvorba verejných politík participatívnym spôsobom s aktívnou účasťou zainteresovaných aktérov do praxe VS prináša:

- novú interakciu a dynamiku dialógu medzi subjektmi VS a verejnosťou,
- vyššiu dôveru medzi aktérmi,
- lepšiu úroveň poznania podmienok, špecifik a mechanizmov vo VS zo strany verejnosti,
- zvýšenie kvality a transparentnosti rozhodnutí,
- zníženie tlaku lobistov,
- zvýšenie akceptácie, zrozumiteľnosti a dosledovateľnosti rozhodnutí,
- posilňovanie identifikácie občanov a občianok a záujmových skupín s rozhodnutiami, ale aj s prostredím, ktoré ich obklopuje,
- vytváranie širokého prístupu k formovaniu názorov (postojov, pozícií),
- elimináciu oneskorení a zvýšených nákladov v čase implementácie politík, plánov, programov a právnych predpisov, ktorá umožňuje optimalizáciu využívania verejných zdrojov,
- aktivizáciu občanov – prechod z pasívneho prijímateľa politiky do role spoluriešiteľa.

ÚSV ROS A PARTICIPÁCIA

Úrad splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rozvoj občianskej spoločnosti bol zriadený v roku 2011 s cieľom budovať a podporovať partnerstvo medzi VS, občanmi a mimovládnyimi neziskovými organizáciami, ako aj prispievať k lepšiemu porozumeniu významu občianskej spoločnosti a činnosti MNO. Splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti má postavenie poradného orgánu vlády SR. Prostredníctvom akčných plánov schvaľovaných uzneseniami vlády SR manažuje dve základné agendy:

- [Koncepcia rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku](#)
- [Iniciatíva pre otvorené vládnutie](#)

Pre napĺňanie svojich cieľov ÚSV ROS systematicky realizuje vzájomne sa dopĺňajúce aktivity a v spolupráci s ústrednými orgánmi štátnej správy, samosprávou a občianskou spoločnosťou reaguje na aktuálne výzvy a prináša nástroje, ktoré podporujú rozvoj občianskej spoločnosti a posilňujú princípy otvoreného vládnutia.

PARTICIPÁCIA je jedným z pilierov Iniciatívy pre otvorené vládnutie, ktorá vznikla s cieľom primäť vlády pracovať lepšie a prinavrátiť dôveru občanov v inštitúcie VS prostredníctvom budovania princípov otvorenosti, zodpovednosti, zúčtovateľnosti a dialógu s verejnosťou.

V snahe podporiť zavádzanie participácie do praxe verejnej správy VS ÚSV ROS od apríla 2017 realizuje národný projekt s názvom **Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík**, podporený z Operačného programu Efektívna verejná správa a financovaný z Európskeho sociálneho fondu. Projekt sa zamerá na štyri priority:

- PILOTNÁ SCHÉMA PARTICIPATÍVNEJ TVORBY VEREJNÝCH POLITÍK – realizovaná s cieľom overiť inovatívne mechanizmy participatívnej tvorby verejných politík na štyroch úrovniach VS,
- ANALÝZA STAVU A MOŽNOSTÍ PARTICIPÁCIE – realizovaná s cieľom zabezpečiť analytickú činnosť a podporiť vedecko-výskumnú činnosť, zameranú na zapájanie verejnosti,
- LEGISLATÍVA – realizovaná s cieľom zmapovať súčasné legislatívne prostredie vo vzťahu k participácii a navrhnúť jeho úpravy cez nové legislatívne návrhy a iniciatívy,
- BUDOVANIE KAPACÍT – realizovaná s cieľom zabezpečiť predpoklady pre budovanie kapacít VS prostredníctvom novovytvoreného programu vzdelávania a jeho pilotného testovania na účastníkoch z prostredia VS.

Výsledkom realizácie projektu je, že v rámci aktuálneho diskurzu o potrebe zapájania verejnosti do tvorby verejných politík už otázkou nie je PREČO a ČI zapájať, ale AKO efektívne zapájať verejnosť?

- AKO zmysluplne budovať kapacity na strane VS a občianskej spoločnosti?
- AKO deklarovánú a formálnu participáciu nahradiť kvalitným dialógom a spoluprácou s verejnosťou v rámci celého životného cyklu verejných politík: príprava, konzultovanie, spolupráca, rozhodovanie, implementácia, monitoring, hodnotenie a revízia politík?

ÚSV ROS verí, že odpoveďou na tieto otázky bude pokračovanie národného projektu *Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík* v súlade so schválením jeho pokračovania na 16. riadnom zasadnutí Monitorovacieho výboru pre Operačný program Efektívna verejná správa dňa 28. mája 2019.

TVORBA VZDELÁVACIEHO PROGRAMU PARTICIPATÍVNA TVORBA VEREJNÝCH POLITÍK

Participácia a participatívny proces tvorby verejných politík sa na Slovensku nachádza v prvej fáze svojho vývoja a udomácnovania v prostredí VS na všetkých úrovniach. Ako ale očakávať pozitívny prístup k participatívnej tvorbe verejných politík od zamestnancov VS, keď nedostali relevantné informácie a podporu, napríklad formou špecializovaného vzdelávania? **Proces zavádzania participácie do praxe VS musí začať vzdelávaním odborných zamestnancov VS.** Preto sa ÚSV ROS rozhodol, že je **potrebné zabezpečiť podmienky** pre systematické a ciele budovanie kapacít na všetkých úrovniach VS formou:

- novovytvoreného programu vzdelávania pre oblasť participatívnej tvorby verejných politík,
- testovania nového programu vzdelávania,
- výškolenia skupiny trénerov pre ďalšiu aplikáciu vzdelávania v praxi VS.

ZADANIE PRE TVORBU VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Pri tvorbe vzdelávacieho programu ÚSV ROS identifikoval niekoľko podmienok, ktoré je potrebné mať na zreteli pre úspešné naplnenie zadania:

- identifikovať príčiny a bariéry nedostatočnej aplikácie participatívnych metód v praxi VS,
- definovať vedomosti, zručnosti a postoje, ktoré je pre oblasť participatívnej tvorby verejných politík potrebné posilniť v rámci budovania kapacít VS,
- navrhnuť profil absolventa a sylaby špecializovaného vzdelávacieho programu,
- spracovať metodiky pre vzdelávací program (trénerské „noty“ – ako pristúpiť ku vzdelávaniu a ako učiť nový vzdelávací program),
- vytvoriť podporné vzdelávacie materiály pre účastníkov vzdelávania s využitím výsledkov národného projektu a metodického usmernenia [Pravidlá zapájania verejnosti do tvorby verejných politík](#), schváleného uznesením vlády SR č. 645 z roku 2014,
- zabezpečiť dostupnosť vzdelávacieho programu a ostatných výstupov v rámci znalostnej databázy,
- zaistiť informačnú a komunikačnú podporu formou distribúcie aktuálnych informácií, výstupov, materiálov a pozvánok na podujatia ÚSV ROS, zameraných na participáciu a otvorené vládnutie.

POPIS VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Vzdelávací program pre podporu zavádzania participatívnych procesov do tvorby verejných politík v prostredí VS s názvom **Participatívna tvorba politík v prostredí verejnej správy** je zameraný na posilnenie poznatkov, zručností a postojov, potrebných pre zavádzanie participatívnych postupov tvorby verejných politík.

Cieľová skupina vzdelávacieho programu

Program je určený predstaviteľom VS, pôsobiacim na rôznych úrovniach (miestna samospráva, úroveň mikroregiónov, regionálna úroveň a národná úroveň – ústredná štátna správa). Vzdelávací program súčasne počíta s multiplikačným využitím pre ďalšie cieľové skupiny: zástupcovia MNO, ďalší socio-ekonomickí partneri a verejnosť.

Moduly vzdelávacieho programu

Novovytvorený vzdelávací program je navrhnutý ako modulárny systém vzdelávania. Samostatné moduly vzdelávania obsahujú sumár základných vedomostí a zručností potrebných na realizáciu participatívnych procesov s prihliadnutím na špecifiká jednotlivých úrovní VS.

Štruktúra vzdelávacieho programu

- 1. dizajn a vedenie participatívnych procesov,**
- 2. facilitácia rôznych typov stretnutí** v kontexte participatívnej tvorby verejných politík,
- 3. realizácia participatívnych postupov** (pri tvorbe politík) a nácvik zvládania náročných a krízových situácií,
- 4. participatívna implementácia a hodnotenie navrhnutých verejných politík** s využitím skúseností z vedenia dvanástich pilotných projektov,
- 5. metodické odporúčania** – metodické spracovanie odborných výstupov z projektu.

Profil absolventa

Po absolvovaní vzdelávacieho programu budú účastníci:

- rozumieť pojmu participácia a chápať prínosy a benefity participácie v praxi VS,
- správne identifikovať aktérov a definovať úlohy a mieru zapojenia účastníkov procesu,
- dizajnoviť scenár participatívneho procesu tvorby verejnej politiky,
- vybrať vhodné metódy zapájania verejnosti,
- efektívne používať materiál Pravidlá zapájania verejnosti do tvorby verejných politík, ktorý zakotvil 4 základné scenáre účasti verejnosti,
- riadiť participatívne procesy,
- zmysluplne monitorovať a vyhodnocovať participatívny proces.

Poznámka: účastníci po úspešnom ukončení školenia získavajú *Certifikát o absolvovaní vzdelávacieho programu Participatívna tvorba verejných politík*.

Organizačná forma

- prezenčná forma štúdia,
- časová dotácia celkom 32 hodín (2+2 dni).

Počet účastníkov v školiacej skupine

- počet účastníkov v jednej vzdelávacej skupine – maximálne 20.

Autori vzdelávacieho programu a lektori školení

ÚSV ROS na príprave a implementácii vzdelávacieho programu spolupracoval s organizáciou PDCS – Partners for Democratic Change Slovakia, ktorá bola vybraná na základe verejného obstarávania. Konkrétne išlo o expertov:

- Karolína Miková, riaditeľka, senior lektorka PDCS – Partners For Democratic Change Slovakia,
- Dušan Ondrušek, senior lektor PDCS – Partners For Democratic Change Slovakia.

Obsahový rámec školení

- skúsenosti účastníkov s konkrétnymi metódami zapájania verejnosti (cvičenie),
- východiská zapájania verejnosti – ilustratívne príklady (prezentácia),
- rolové cvičenie o zapájaní verejnosti,
- postup tvorby verejnej politik (prezentácia),
- overovanie vhodnosti participatívnej tvorby verejnej politiky (cvičenie),
- mapovanie zainteresovaných aktérov a ich záujmov v súvislosti s tvorenou verejnou politikou (prezentácia a cvičenie),
- cvičenie zamerané na proces diskusie v skupine,
- „Čo je a nie je facilitácia?“ (súbor krátkych filmov, prezentácia),
- divergentné metódy (prezentácia),
- precvičovanie divergentných metód v skupinách,
- konvergentné metódy (prezentácia a cvičenie),
- precvičovanie konvergentných metód v skupinách,
- metódy participácie,
- príprava rôznych typov stretnutí s aktérmi procesu a verejnosťou (prezentácia),
- ciele stretnutia, práca s pravidlami na stretnutí (prezentácia),
- problémové správanie účastníkov (cvičenie),
- simulácia facilitácie okrúhleho stola a zápisu zo stretnutia (cvičenie),
- návrh/dizajn participatívneho procesu – 3 modely podľa Susan Carpenter (prezentácia),
- príprava dizajnu procesu (cvičenie),
- analýza konfliktu – zdroje konfliktu, aktéri konfliktu a miera eskalácie konfliktu v komunite/regióne (prezentácia a cvičenie),
- typy verejných stretnutí (prezentácia),
- úvod do evaluácie participatívneho procesu – princípy a formy evaluácie (prezentácia).

IMPLEMENTÁCIA VZDELÁVANIA

VÝBER ÚČASTNÍKOV

Podstatným pre úspešné testovanie školiaceho programu bol výber účastníkov z VS s dôrazom na volených predstaviteľov, pracovníkov a odborných zamestnancov VS:

- štátna správa,
- regionálna a miestna územná samospráva.

Výber účastníkov v prostredí ústredných orgánov štátnej správy

Pre otvorenie témy bol ako prvý oslovený Úrad vlády SR, ktorý je gestorm Zákona o štátnej službe č. 55/2017, ktorého súčasťou je povinné vzdelávanie zamestnancov štátnej správy. Reakcia zo strany generálnej tajomníčky služobného úradu Úradu vlády SR bola ústretová a pracovníci Úradu vlády SR sa aktívne zapojili do testovania novovzniknutého vzdelávacieho programu v druhej vzdelávacej skupine.

Vo vzťahu k ostatným ústredným orgánom štátnej správy ÚSV ROS zrealizoval stretnutia s predstaviteľmi rezortov, ktorí kompetenčne zastrešujú vzdelávanie zamestnancov. V mesiacoch júl – august 2019 prebehli stretnutia splnomocnenca vlády SR Martina Giertla na rezortoch:

- Ministerstva spravodlivosti SR,
- Ministerstva životného prostredia SR,
- Ministerstva dopravy a výstavby SR,
- Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR,
- Ministerstva spravodlivosti SR,
- Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR,
- Ministerstva zdravotníctva SR,
- Ministerstva kultúry SR,
- Ministerstva hospodárstva SR,
- Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR.

V rámci stretnutí boli prezentované aktivity ÚSV ROS a zisťovaný postoj k téme participatívnej tvorby verejných politík na jednotlivých ministerstvách. Miera osvojenia a využívania participácie v tvorbe verejných politík je v rámci ministerstiev na rôznej úrovni. Zapájanie verejnosti má svoje miesto v rezortoch, ktorých agenda má na obyvateľov priamy dopad, napríklad: rezort dopravy, životného prostredia, či pôdohospodárstva.

Budovanie kapacít v oblasti participácie zo strany väčšiny rezortov nie je definované ako potreba, avšak v rámci diskusie so splnomocnencom a ďalšími predstaviteľmi ÚSV ROS, zástupcovia orgánov ústrednej štátnej správy prejavili záujem o pilotné testovanie vzdelávacieho programu Participatívna tvorba verejných politík.

Výber účastníkov v prostredí regionálnej a miestnej územnej samosprávy

Regionálna územná samospráva bola oslovená priamo listom, adresovaným predsedom samosprávnych krajov. Vzhľadom na veľké množstvo obcí a miest sme zvolili nasledovné formy oslovenia:

- priame oslovenie primátorov všetkých miest na Slovensku, ako aj starostov mestských častí Bratislavy mailom,
- inzercia v Obecných novinách a správou na webstránke Obecných novín,
- samostatný príspevok na webstránke Únie miest Slovenska,
- oznam na webstránke Asociácie prednostov v SR,
- informácia na facebookovej stránke a webstránke ÚSV ROS.

S dobre vedenou participáciou to pôjde ľahšie

Príhláste sa do vzdelávacieho programu Participatívna tvorba verejných politík, ktorý organizuje Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti pre zamestnancov samosprávy, ktorí sa chcú naučiť, ako dobre realizovať participatívny proces na svojom úrade. Skolenie je štvordňové (2+2 dni) a je pre účastníkov bezplatné, hradené z prostriedkov Európskeho sociálneho fondu prostredníctvom národného projektu Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík (národný projekt Participácia) z operačného programu Efektívna verejná správa z Európskeho sociálneho fondu.

Kompetencie boe politických podporu ni zohľadňujú, ale realizáciu samosprávy. Kľúčovou súčasťou pre samosprávu budú byť verejné politiky participatívne – to znamená zapojenie do tvorby verejných politík je veľkou úlohou, ktorá si vyžaduje profesionálny prístup tých, ktorí sú zodpovední za participatívny proces. Úrad splnomocnenca vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti preto pripravuje z ponuky vzdelávania pre zamestnancov samosprávy. Skolenie vám podrobne vysvetlí princípy a dopady participácie, občanov viazajú z firmami zapojenými verejnosť, naučí vás základným technickým, aby ste boli schopní navrhovať vlastný participatívny proces pre potreby svojho úradu. Časom je, aby ste sa presvedčili, že dobre vedený participatívny proces je možný v niektorých fázach mestskej, ale v niektorých oblastiach veľmi prínosný nástroj pre samosprávu, ale aj pre občana.

Čo je participácia? A čo je verejná participácia?

Participácia v najširšom zmysle slova znamená účasť, spoločenosť, zapojenie sa na niečo. Ide o aktívne zapojenie sa do tvorby spoločnosti v našej oblasti. Verejná participácia (alebo participácia) je organizovaný a metodicky prístup, na ktorom sa zúčastňujú zúčastňovatelia verejnej správy a rozličných sociálnych

skupín a cieľom iniciatív diskusi a kooperatívny konzultatívny proces, zameraný na tvorbu verejných politík alebo na prijatie záväzných rozhodnutí.

Prečo participovať? Aká sú prínosy participácie?

Participácia prínosi do verejnej správy stabilnejšie plánovacie prostredie, znižuje úroveň konfliktnosti, šetriaci, znižuje úroveň konfliktov, šetriaci a mechanizmy vo verejnej správe zo strany zapojenej verejnosti, vytvára dôveru medzi aktívami. Z toho patrnevo prínosom participácie, často konkrétno, verejnosť prichádza do nás spozorovať. To sa veľmi dobre dôvody, preto verejná politika má participáciu.

Ako participovať?

Pre verejnosť nie je rozhodujúcou informáciou, ktorá v súčasnosti znižuje náklady na spracovanie dokumenta, napríklad, to je dôležitá pre administratívu. Očakávaním verejnosti je akékoľvek formulovanie problému, na ktorý daná stratégia reaguje, ako sú alternatívy a z akých dôvodov boli vybrané navrhované riešenia, ako boli zohľadnené špeciálne potreby rôznych skupín. Ak stratíte takúto informáciu rozhodujúcu alebo si „pukáte“ v administratívnom jazyku, ostané spôsob a výstupy spracovania takýchto dokumentov pre verej-

nosť tajomstvom. Nádostiatk informácií generuje široko dostupné formácie. V dôsledku toho raste nedôvera k inštitúciám, ktorá znižuje odbornú verejnú spoluprácu a v konečnom dôsledku a poskytovateľ jej svoje poznatky.

Ako sa naučiť participovať?

Výstupom národného projektu Participácia je vzdelávacieho programu, ktorý bol realizovaný pre potreby jednotlivých subjektov verejnej správy. Práve tento vzdelávacieho programu mal byť nástrojom pomôcky pre samosprávu. Časom vzdelávacieho programu je zabezpečiť podporu pre mestá a obce, ktorí potrebujú k programu tvorbu a hodnotenie politiky so zapojením verejnosti. Skolenie ni učenie zamestnancov samosprávy, ktorí sa budú osobne podieľať na participatívnej tvorbe verejných politík, ale majú silu byť občania, ako sa do verejnej participácie pustí. Skolenie má špeciálny charakter a je miestom pilárskych prezentácií i praktických cvičení.

Metodiky nestačia

Rozhovory so Szekeli Onókéjékovou, Hadravskou Úradu splnomocnenca vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti a účastníčkou skolenia Participatívna tvorba verejných politík

• Prečo sa Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti venuje vzdelávaniu v oblasti participácie?

- Účasť verejnosti na správe vecí verejných je veľmi potrebná. Nie to, aby sme previedli aj zamestnancov štátnych inštitúcií a samosprávy, aby si osvojili tento prístup a prístup občanov k tvorbe verejných politík, tak to úspešnosť vo verejnej správe musíme naučiť. Naučiť vyvíjať metodiky alebo poskytovať odporúčenia ľuďom, najlepšie skúsenosť je sčítať si to na skúsenosti a potom realizovať v praxi.

• Čo bolo pre vás z pohľadu účastníčky skolenia najzaujímavejšie, najúspešnejšie?

- Skolenie je koncipované do štyroch dní. Z hľadiska prípravy participácie bolo veľmi dobré mať skolenie zamerané na to ako definovať stávkohodnotov (ambíciavovných aktívov), od tých, ktorí rozhodujú až po tých, ktorých sa verejná politika týka. Ale, skolenie učí aj iné, veľmi potrebné zručnosti. Napríklad, ako viesť porady, stanovovať jasnú cieľovú ponku, spracovať dobrý zápis z pracovného stretnutia aktívov.

MARTIN GIBETL,
splnomocnenec vlády SR
pre rozvoj občianskej
spoločnosti:

Ak chceme zmeniť veci vo svete
v tejto krajine, lepiť, ako,
ak chceme mať verejnú politiku,
ak chceme mať nové politiky,
implementovať tieto politiky,
musíme spolupracovať.
Stála správa, samospráva, občianska spoločnosť, všetci, ktorí tu žijeme.

PARTICIPOVAŤ? PARTICIPOVAŤ!

5-DŇOVÉ ŠKOLENIE PRE ZAMESTNANCOV VEREJNEJ SAMOSPRÁVY, KTORÉ VEDIE, ŽE BODŤ VEREJNÉ POLITIKY TVORIT PARTICIPATÍVNE

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti a účastníčkou skolenia Participatívna tvorba verejných politík. Pozývame zamestnancov a štátnych participatívnych tvorby verejných politík, porady na úrovni samosprávy a verejnej správy.

PRE KŤHO?

- zamestnanec verejnej správy

KEDY A KDE?

- 28. – 29. január 2020
- Radničné zasedanie, Liptovská Páňská
- 23. – 24. február 2020
- Košická, miesto konania bude ešte upresnené

ČO SA MAJETE?

- aktívne zapojenie do tvorby participatívnej politiky
- metody tvorby verejných politík a ich implementácie
- práca so štruktúrou verejných politík
- aktívne zapojenie do tvorby participatívnej politiky

LEKTORI:

- Beata Ondrejová, vedúca úseku POC
- Beata Hadravská, riaditeľka úseku jednotky POC

PODMIENKY VÝBERU:

- občian, ktorí sú verejnými politíkmi (verejná správa, VZ a samospráva) alebo participatívne
- potrebujú, že samospráva (alebo, mesto, VO) bude mať verejnú politiku a vedieť, ako participatívne a akékoľvek iné veci

ŠTRUKTÚRA VZDELÁVACIEHO PROGRAMU (všetky dni 9:00 – 12:00)

- Úvod a úvodná participatívna práca
- Praktická práca s verejnými politíkmi
- Praktická participatívna práca v oblasti verejných politík
- Praktická práca s verejnými politíkmi a hodnotenie verejných politík

Prihlásenie sa môžete do 20. januára 2020 na stránke www.spln.gov.sk

Adresa: Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, Bratislava, Štefánikova 47, 811 02 Bratislava

Telefón: +421 2 6052 1111

Adresa: Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, Bratislava, Štefánikova 47, 811 02 Bratislava

Inzercia v Obecných novinách, 10. decembra 2019

„...asi skôr ide o to, aby boli na pracovisku vôbec vytvorené podmienky pre možnosť participácie...“

PARTICIPOVAŤ? PARTICIPOVAŤ!

4-DŇOVÉ ŠKOLENIE PRE ODHODLANÝCH ZAMESTNANCOV VEREJNEJ SPRÁVY, KTORÍ CHCÚ O PARTICIPÁCII A PARTICIPATÍVNEJ TVORBE VEREJNÝCH POLITÍK VEDIEŤ VIAC

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti v rámci národného projektu Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík, pozýva na školenie PARTICIPATÍVNA TVORBA VEREJNÝCH POLITÍK

PRE KOHO?

- zamestnanci štátnej správy
- zamestnanci regionálnej a miestnej územnej samosprávy

ČO SA NAUČÍTE?

- rozumieť prínosom aj nárokom participatívneho procesu
- vedieť navrhnuť rôzne formy účasti občana na rozhodovaní
- poznať princípy facilitácie pri tvorbe verejných politík
- rozumieť rôznym modelom skupinového rozhodovania

KEDY A KDE?

- vzdelávací program pozostáva z 2+2 školiacich dní
- školiaci deň trvá od 8:30 hod. do 17:30 hod. vrátane prestávky na obed
- školenie je bezplatné — ubytovanie, strava, lektori a materiál pre účastníkov sú hračené z prostriedkov národného projektu

ŠTRUKTÚRA VZDELÁVACIEHO PROGRAMU (detailný popis v prílohe)

1. Dizajn a vedenie participatívnych procesov
2. Facilitácia rôznych typov stretnutí
3. Realizácia participatívnych postupov a nácvik zvládania krízových situácií
4. Participatívna implementácia a hodnotenie navrhnutých verejných politík

TERMÍN

- 1. časť tréningu 3. — 4. september 2019
- 2. časť tréningu 24. — 25. september 2019

miesto konania upresníme

Príhlásiť sa môžete do 25. augusta 2019 na prihlasovacom formulári <https://forms.gle/xBS6iqLw8c9Xe69X6>

Tešíme sa na Vás!
V prípade otázok kontaktujte experta NP PARTI: Alena Petrželková / alena.petrzelkova@mirv.sk / 0903 903 075

Školenie realizuje Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti v rámci národného projektu Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík financovaného z prostriedkov Európskeho sociálneho fondu cez OP Efektívna verejná správa.

Absolventi školenia Participatívna tvorba verejných politík skupiny S1 25. septembra 2019 v hoteli Most slávy v Trenčianskych Tepliciach.

ŠKOLIACA SKUPINA S1 – ZAMESTNANCI ÚSTREDNEJ ŠTÁTNEJ SPRÁVY

Termín školenia

- 03. – 04. septembra 2019, Impact Hub, Bratislava,
- 24. – 25. septembra 2019, Hotel Most slávy, Trenčianske Teplice.

Účastníci školenia – odborní zamestnanci

- Ministerstvo spravodlivosti SR,
- Ministerstvo životného prostredia SR – vrátane zamestnancov štátneho podniku Slovenský vodohospodársky podnik,
- Ministerstvo dopravy a výstavby SR,
- Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR – Národné lesnícke centrum,
- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR,
- Ministerstvo zdravotníctva SR – Inštitút zdravotnej politiky,
- Ministerstvo obrany SR,
- Ministerstvo vnútra SR,
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR – Implementačná agentúra,
- Prešovský samosprávny kraj.

Poznámka: Na školení sa zúčastnili zamestnanci Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Ministerstva obrany SR, s ktorými sa stretnutie v rámci náboru neuskutočnilo, a naopak, nezúčastnili sa, resp. nedokončili vzdelávanie zástupcovia Ministerstva kultúry SR, Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a Ministerstva hospodárstva SR, kde stretnutia prebehli.

Hodnotenie školenia účastníkmi

Hodnotenie školiacich metód a aktivít účastníkmi školenia S1

- zaujímavé cvičenia, rolové hry a simulácie – 82,65 %,
- schopnosť lektorov odovzdať veľa poznatkov/kvalitného obsahu – 94,45 %,
- veľmi kvalitné a prínosné vzdelávanie – 72,85 %.

Účastníci školenia S1 o participatívnych procesoch

- ✓ *Pri participácii sa treba pripraviť na problémy – občianky a občania či iní stakeholderi nemusia nevyhnutne spolupracovať podľa našich predstáv.*
- ✓ *Nemožno očakávať, že si každý pozorne prečíta poskytnuté podklady, a že ich pochopí a uchopí rovnako.*
- ✓ *Participatívna tvorba politiky si žiada viac času, ale výsledok býva kvalitnejší.*
- ✓ *Je vždy dobré, aby sa facilitátor snažil pracovať aj s problémovým účastníkom stretnutia a vylúčenie zo stretnutia bola až posledná krajná a výnimočná možnosť.*

Formulované potreby účastníkov S1 vo vzťahu k participácii

- ✓ *Uvítal by som stretnúť sa opäť po nejakom čase a vymeniť si skúsenosti, problémy, bariéry, na ktoré sme za dané obdobie narazili v súvislosti s participatívnou tvorbou verejných politík alebo facilitáciou; všetky materiály a informácie používané na školení by bolo dobré mať dostupné na jednom mieste.*
- ✓ *Uvítal by som priebežné konzultácie pri veciach, ktoré vyplývajú v mojej práci – pri participatívnej tvorbe.*
- ✓ *Bolo by zaujímavé a nápomocné, keby existovala druhá časť školenia, ktorá by v praxi na ciele vybraných témach poskytla možnosť pod supervíziou vyskúšať si facilitáciu/organizovanie participatívnych procesov v realite. Bolo by to super, keby existoval zoznam facilitátorov, tak ako existuje zoznam psychoterapeutov, supervízorov, mediátorov.*

„Najprv som si myslela, že školenie nie je celkom pre mňa, ale počas školenia som zmenila názor, ďakujem.“

PARTICIPOVAŤ? PARTICIPOVAŤ!

4-DŇOVÉ ŠKOLENIE PRE ODHODLANÝCH ZAMESTNANCOV VEREJNEJ SPRÁVY, KTORÍ CHCÚ O PARTICIPÁCII A PARTICIPATÍVNEJ TVORBE VEREJNÝCH POLITÍK VEDIET VIAC

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti v rámci národného projektu Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík, pozýva na školenie PARTICIPATÍVNA TVORBA VEREJNÝCH POLITÍK.

PRE KOHO?

- zamestnanci štátnej správy
- zamestnanci regionálnej a miestnej územnej samosprávy

ČO SA NAUČÍTE?

- rozumieť prínosom aj nárokom participatívneho procesu
- vedieť navznúť rôzne formy účasti občana na rozhodovaní
- poznať princípy facilitácie pri tvorbe verejných politík
- rozumieť rôznym modelom skupinového rozhodovania

ŠTRUKTÚRA VZDELÁVACIEHO PROGRAMU (detailný popis v prílohe)

1. Dizajn a vedenie participatívnych procesov
2. Facilitácia rôznych typov stretnutí
3. Realizácia participatívnych postupov a nácvik zvládania krízových situácií
4. Participatívna implementácia a hodnotenie navrhnutých verejných politík

TERMÍN

- vzdelávací program pozostáva z 2+2 školiacich dní
- školiaci deň trvá od 8:30 hod. do 17:30 hod. vrátane prestávky na obed
- školenie je bezplatné — ubytovanie, strava, lektori a materiál pre účastníkov sú hradené z prostriedkov národného projektu

- **1. časť tréningu 28. — 29. november 2019**
Miestodržiteľský palác Úradu vlády SR, Bratislava
- **2. časť tréningu 10. — 11. december 2019**
Primaciálny palác, Bratislava

Príhlásiť sa môžete do 10. novembra 2019
na prihlasovacom formulári
<https://forms.gle/EwHvFmnMVgoBw2iA7>

Tešíme sa na Vás!

V prípade otázok kontaktujte experta
NP PARTI: Alena Petříčková
alena.petriczkova@minv.sk / 0903 903 075

Školenie realizuje Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti v rámci národného projektu Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík financovaného z prostriedkov Európskeho sociálneho fondu cez OP Efektívne verejná správa.

Absolventi školenia Participatívna tvorba verejných politík skupiny S2 11. decembra 2019 v Primaciálnom paláci v Bratislave.

ŠKOLIACA SKUPINA S2 – ZAMESTNANCI ÚSTREDNEJ ŠTÁTNEJ SPRÁVY

Termín školenia

- 28. – 29. novembra 2019, Miestodržiteľský palác, Bratislava,
- 10. – 11. decembra 2019, Primaciálny palác, Bratislava.

Účastníci školenia – odborní zamestnanci

- Úrad vlády SR,
- Úrad splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny,
- Fond na podporu umenia,
- Mestská časť Bratislava – Lamač.

Doplnenie a testovanie nových vzdelávacích blokov

Nové vzdelávacie bloky boli zaraďované do vzdelávacieho programu podľa požiadaviek a zloženia skupiny účastníkov. V rámci skupiny S2, ktorej účastníkmi boli zamestnanci Úradu splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny a Oddelenia strategických činností grantov EHP a Nórska, bol preto testovaný vzdelávací blok **Zapájanie zraniteľných skupín do tvorby verejných politík**. Ide o výstup analytickej časti národného projektu a autorsky a lektorsky ho pripravila Elena Gallová Kriglerová, riaditeľka Centra pre výskum etnicity a kultúry.

Hodnotenie školenia účastníkmi

Hodnotenie školiacich metód a aktivít účastníkmi školenia S2

- obsah prednášok, nové myšlienky – 63,63%,
- zaujímavé cvičenia, rolové hry a simulácie – 54,54,
- schopnosť lektorov odovzdať veľa poznatkov a kvalitného obsahu – 98 %,
- veľmi kvalitné a prínosné vzdelávanie – 92 %.

Účastníci školenia S2 o participatívnych procesoch

- ✓ *Zásadou plánovania porád je zaradenie najdôležitejšieho bodu na začiatok ihneď po úvode, a celý program treba nastaviť realisticky bez bodov typu Rôzne a Iné.*
- ✓ *Dobrý zápis je umenie.*
- ✓ *Konvergentné metódy facilitácie – nominovanie. Väčšinové hlasovanie až ako posledná možnosť.*
- ✓ *Brainstorming neuzatvárať príliš skoro, inak prideme o tie najlepšie nápady.*
- ✓ *Nezabúdať na zraniteľné skupiny v participácii.*
- ✓ *Rozhodnutie, kedy má zmysel robiť politiky participatívne.*
- ✓ *Je veľmi nápomocné, aby sa zo stretnutí robili krátke a dobre štruktúrované zápisy a v prípade dlhšieho procesu je výbornou pomôckou mať „namapovaný“ proces participácie s jednotlivými fázami a úlohami pre jeho účastníkov.*

Formulované potreby účastníkov S2 vo vzťahu k participácii

- ✓ *Bolo by užitočné zasielať informácie o podobných kurzoch pre zamestnancov verejnej správy.*
- ✓ *Bolo to veľmi náročné, veľmi dlhé, ale obsahovo veľmi dobré.*

„Participácia nie je prekážka. Je to cesta k zapojeniu občanov do života v meste.“

PARTICIPOVAŤ? PARTICIPOVAŤ!
4-DŇOVÉ ŠKOLENIE PRE ODHODLANÝCH ZAMESTNANCOV VEREJNEJ SAMOSPRÁVY, KTORÍ VEDIA, ŽE BUDÚ VEREJNÉ POLITIKY TVORIŤ PARTICIPATÍVNE

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti v rámci národného projektu Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík, pozýva na školenie PARTICIPATÍVNA TVORBA VEREJNÝCH POLITÍK.

PRE KOHO?

- zamestnanci verejnej správy

KEDY A KDE?

- 28. — 29. január 2020
Hotel Jánošík, Liptovský Mikuláš
- 13. — 14. február 2020
Bratislava, miesto konania bude ešte upresnené

• vzdelávací program pozostáva z 2+2 školiaciach dní
• školenie je bezplatné — ubytovanie, strava a lektori sú hradené z projektu

ČO SA NAUČITE?

- rozumieť prínosom aj nárokom participácie
- vedieť navrhnuť rôzne formy účasti občana na rozhodovaní
- poznať princípy facilitácie pri tvorbe verejných politík
- rozumieť rôznym modelom skupinového rozhodovania

LEKTORI:

- Dušan Ondrušek, senior lektor PDCS
- Kaja Mirková, riaditeľka a senior lektorka PDCS

PODMIENKY VÝBERU:

- návrh konkrétnej verejnej politiky (konceptia, stratégia, VZN a pod.), ktorú plánujete riešiť participatívne
- potvrdenie, že samospráva (obec, mesto, VÚC) bude zaslana verejnú politiku realizovať participatívne a účastník školenia bude jej realizátorom/koordinátorom

ŠTRUKTÚRA VZDELÁVACIEHO PROGRAMU (detailný popis v prílohe)

1. Dizajn a vedenie participatívnych procesov
2. Facilitácia rôznych typov stretnutí
3. Realizácia participatívnych postupov a nácvik zvládania krízových situácií
4. Participatívna implementácia a hodnotenie navrhnutých verejných politík

Príhlásiť sa môžete do 10. januára 2020 na prihlasovacom formulári
<https://forms.gle/VcVgKdieFVnFamGK7>

Tešíme sa na Vás! V prípade otázok kontaktujte experta NP PARTI: Alenu Petrzelkovú
alena.petrzelkova@minv.sk / 0903 903 075

Školenie realizuje Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti v rámci národného projektu Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík financovaného z prostriedkov Európskeho sociálneho fondu cez OP Efektívna verejná správa.

Operatívny program Efektívna verejná správa | Európska únia Investujeme do budúcnosti | MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Absolventi školenia Participatívna tvorba verejných politík skupiny S3 14. februára 2020 v hoteli Družba v Bratislave.

ŠKOLIACA SKUPINA S3 – ZAMESTNANCI MIESTNEJ A REGIONÁLNEJ ÚZEMNEJ SAMOSPRÁVY

Termín školenia

- 28. – 29. januára 2020, Hotel Jánošík, Liptovský Mikuláš,
- 13. – 14. februára 2020, Hotel Družba, Bratislava.

Účastníci školenia – zástupcovia regionálnej aj miestnej územnej samosprávy

- Mesto Hlohovec,
- Mesto Svidník,
- Mesto Snina,
- Mesto Nové Zámky,
- Mesto Senica,
- Mesto Veľký Šariš,
- Mesto Trenčín,
- Mesto Liptovský Mikuláš,
- Mesto Trnava,
- Mesto Topoľčany,
- Mesto Žilina,
- Mestská časť Bratislava – Rusovce,
- Mestská časť Bratislava – Devínska Nová Ves,
- Mestská časť Bratislava – Karlova Ves,
- Bratislavský samosprávny kraj.

Doplnenie a testovanie nových vzdelávacích blokov

Nové vzdelávacie bloky boli zaradované do vzdelávacieho programu podľa požiadaviek a zloženia skupiny účastníkov. V rámci skupiny S3 boli testované vzdelávacie bloky, ktoré priamo reagovali na požiadavky účastníkov z prihlasovacích formulárov na školenie a ktoré nahradili všeobecnejšie vzdelávacie bloky základného programu. Bloky lektorsky pripravili a viedli Alexandra Poláková, Dana Gavalierová a Miroslav Šimkovič, absolventi Tréningu trénerov. Téma Participatívne rozpočty sa objavila v takmer polovici zaslaných požiadaviek na školenie zo strany účastníkov. Konkrétne boli testované vzdelávacie bloky:

- participatívne rozpočty,
- tvorba dotazníka (zber kvantitatívnych dát z prostredia),
- plánovanie eko-aktivít v meste.

Hodnotenie školenia účastníkmi

Hodnotenie školiacich metód a aktivít účastníkmi školenia S3

- obsah prednášok, nové myšlienky – 75 %,
- zaujímavé cvičenia, rolové hry a simulácie – 75 %,
- schopnosť lektorov odovzdať veľa poznatkov a kvalitného obsahu – 94,5 %,
- veľmi kvalitné a prínosné vzdelávanie – 92 %.

Účastníci školenia S3 o participatívnych procesoch

- ✓ *Participáciu treba začať robiť na témach, ktoré sú nekonfliktné.*
- ✓ *Zadefinovanie pojmov "participácia", "verejná politika" – rozdiely, postupy, tvorba.*
- ✓ *Časový postup participácie, dizajn dotazníka.*
- ✓ *Občanov treba vypočuť PRED rozhodnutím.*
- ✓ *Najdôležitejšie je prvé stretnutie. Ak sa podcení príprava na prvé stretnutie, nedá sa to už dohnať na ďalších stretnutiach a ovplyvní to celkový výsledok.*
- ✓ *Participatívne rozpočtovanie – skúsenosti ostatných.*

Formulované potreby účastníkov S3 vo vzťahu k participácii

- ✓ *Viac takýchto zmysluplných a obohacujúcich stretnutí a program roziahnuť do viacerých dní.*

VÝSLEDKY PILOTNÉHO TESTOVANIA

Prostredníctvom vzdelávacieho programu Participatívna tvorba verejných politík sa podarilo úspešne vyškoliť celkom 59 účastníkov:

- 29 z prostredia ústrednej štátnej správy,
- 3 z prostredia regionálnej územnej samosprávy,
- 27 z prostredia miestnej územnej samosprávy.

Analýza implementácie programu vzdelávania Participatívna tvorba verejných politík a jednotlivých pilotných školení priniesla nasledovné poznanie:

- vzdelávanie v oblasti participácie je potrebné,
- pilotné testovanie ukázalo cestu, ako efektívne realizovať tento typ vzdelávania z hľadiska formy, štruktúry a obsahu,
- obsah školenia dokáže zaujať aj spočiatku menej motivovaných zamestnancov VS, ktorých nižšia motivácia nie je znakom nechoty, ale nedostatočných znalostí v oblasti participatívnej tvorby verejných politík,
- realizácia školení odbúrava strach a bariéry z participatívnej tvorby verejných politík,
- školenia motivujú účastníkov vzdelávania tvoriť verejné politiky participatívne,
- účastníci po absolvovaní vzdelávania vnímajú participáciu ako kľúčový princíp tvorby verejných politík v prostredí orgánov VS,
- pre zavádzanie participácie do praxe VS je nevyhnutné, aby bol vzdelávací program zaradený do ďalšieho vzdelávania pracovníkov na všetkých úrovniach VS,
- vedomosti o nástrojoch, možnostiach a procesoch participácie nie sú na takej úrovni, aby ich zamestnanci VS samostatne a aktívne využívali,
- vzdelávanie otvára diskusiu o možnostiach a stave participatívnej tvorby verejných politík vo VS na Slovensku,
- vzdelávanie stimuluje záujem o rozšírenie vedomostí, zručností a kompetencií zamestnancov VS v oblasti participatívnej tvorby verejných politík a záujem pokračovať v nadstavbovom procese vzdelávania, zameranom na konkrétne zručnosti a témy,
- zrealizovaná aktivita získala pre podporu a rozvoj participácie na Slovensku dôležitých partnerov, s ktorými plánuje progresívne spolupracovať – predovšetkým s Úradom vlády SR a predstaviteľmi ďalších orgánov ústrednej štátnej správy.

AKO LEPŠIE BUDOVAŤ KAPACITY VO VEREJNEJ SPRÁVE?

Testovanie vzdelávacieho programu bolo objavnou cestou do myslenia zamestnanca VS a nenahraditeľnou reflexiou skutočných potrieb zapojených subjektov VS. V rámci implementácie vzdelávania boli identifikované výzvy, príležitosti, ako aj riziká a ohrozenia zavádzania procesu participatívnej tvorby verejných politík v prostredí VS. Súčasne sme sumarizovali zistenia a identifikovali opatrenia, ktoré by mohli pomôcť presadiť riadenú participáciu do každodennej praxe ústredných orgánov štátnej správy, samosprávnych krajov, ako aj miest a obcí.

ZISTENIA A OPATRENIA

Zistenie 1: Od formálnej participácie ku skutočnému zapájaniu verejnosti.

Téma participatívnej tvorby verejných politík nie je v prostredí VS bežnou praxou, prevláda však ochota a záujem o budovanie kapacít.

➤ **Opatrenie smerom k subjektom VS:**

- otvárať úrady verejnosti v zmysle princípov otvoreného vládnutia,
- vytvoriť podmienky na efektívne budovanie kapacít na jednotlivých úradoch subjektov VS,
- vytvoriť priestor pre zapájanie verejnosti na všetkých úrovniach (informovanie, konzultovanie, spolupráca, rozhodovanie, implementácia),
- prejsť od deklaratívnej participácie k riadenej participácii,
- prijať participáciu ako pracovnú metódu a samozrejmu súčasť správy vecí verejných,
- systematicky a nepretržite vzdelávať zamestnancov VS.

➤ **Opatrenie smerom k ÚSV ROS:**

- **Propagácia a medializácia** – nastaviť široký mix informačných a komunikačných formátov a priebežne propagovať participáciu dobrými príkladmi z domácej a zahraničnej praxe, panelovými diskusiami a rozhovormi s reálnymi aktérmi participácie, prezentovaním výsledkov pilotnej schémy participatívnej tvorby verejných politík a analytickej činnosti národného projektu.
- **Vzdelávanie** – systematické a riadené vzdelávanie zamestnancov VS v oblasti zapájania verejnosti do tvorby verejných politík s využitím metodík a výsledkov národného projektu ÚSV ROS Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík.
- **Učenie praxou a v praxi** – zabezpečiť podporu odborným zamestnancom VS v ich každodennej praxi prostredníctvom poradenstva.
- **Realizovať informačno-komunikačné podujatia** pre odbornú aj laickú verejnosť (informačné dni, konferencie, workshopy, školenia).
- **Sieťovanie a podpora vzniku** platforiem a sietí na podporu zavádzania participácie do praxe VS.

Zistenie 2: Zvýšenie motivácie zamestnancov ako kľúčový predpoklad úspešného vzdelávania a zavádzania participácie do praxe.

Zamestnanci, ktorí sa na vzdelávaní zúčastnili, často nemali reálnu potrebu a vnútornú motiváciu sa v téme participácie vzdelávať, boli na školenia „vyslaní“. To si vyžiadalo väčšiu časovú dotáciu, aby porozumeli úlohe participácie v dominujúcich konceptoch spravovania vecí verejných, ktorými sú otvorené vládnutie, dobré spravovanie či participatívna tvorba verejných politík, a aj aby chápali prínosy a benefity participácie v praxi VS.

- **Opatrenie smerom k subjektom VS:**
  - zabezpečiť systematický transfer získaných poznatkov a zručností do interného prostredia inštitúcie,
  - rozšíriť ďalšie vzdelávanie zamestnancov o oblasť participatívnej tvorby verejných politík,
  - podporovať záujem zamestnancov zúčastňovať sa informačno-komunikačných podujatí, zameraných na tému participácie,
- **Opatrenie smerom k ÚSV ROS:**
  - **Informačný „zahrievací“ workshop** – pripraviť pre zamestnancov VS ukázkovú hodinu, na ktorej získajú podrobné informácie o obsahu a cieľoch vzdelávania.
  - **Distribúcia existujúcich skúseností** – využiť expertov národného projektu, relevantných aktérov pilotnej schémy participatívnej tvorby verejných politík, ako aj absolventov pilotného testovania vzdelávacieho programu, ktorí by pôsobili ako “živí agenti zmeny/ambasádori participácie“.
  - **Spolupráca** – otvoriť rokovania s Úradom vlády SR, aby bola participácia zadefinovaná ako základná/kľúčová zručnosť vedúcich zamestnancov štátnej správy.
  - **Rozšírenie koncových vzdelávacích bodov** – zakomponovať vzdelávací program Participatívna tvorba verejných politík do vzdelávacej ponuky vybraných vzdelávacích inštitúcií:
    - Inštitút verejnej správy,
    - Regionálne vzdelávacie centrá,
    - centier vzdelávania vybraných rezortných ministerstiev,
    - Centrum vzdelávania a hodnotenia (testovacie, hodnotiace a metodické centrum ÚV SR).

Zistenie 3: Transformovať vzdelávací program v zmysle dynamických potrieb VS.

Na základe dotazníkovej i priamej spätnej väzby od účastníkov vzdelávania bolo školenie hodnotené ako vysoko motivujúce po stránke formálnej i obsahovej. Problémom však bola časová i obsahová náročnosť školení.

- **Opatrenie smerom k subjektom VS:**
  - súčinnosť na identifikácii potrieb vo vzťahu k obsahu a zameraniu vzdelávania v oblasti participatívnej tvorby verejných politík.
- **Opatrenie smerom k ÚSV ROS:**
  - **Špecializované školenia** – realizovať školenia:
    - v previazaní na **získanie nových vedomostí** – napríklad v previazaní na zákony, ktoré si vyžadujú zapojenie verejnosti (Komunitné plány, PHSR, EIA/SEIA), alebo konkrétne cieľové skupiny alebo oblasti života, ktoré pokryla pilotná schéma participatívnej tvorby verejných politík (odpadové hospodárstvo, sociálna inklúzia, mobilita, prístupnosť, environmentálna výchova, vzdelávanie a osвета, otvorené dáta a transparentnosť samosprávy, participatívne rozpočty, plánovanie verejných priestorov, participácia mladých, zapájanie zraniteľných skupín),
    - zamerané na **získanie kľúčových zručností**, potrebných pre riadenie a koordináciu participatívnych procesov (facilitácia, riešenie konfliktov, vedenie malých a veľkých skupín, využívanie e-nástrojov v participatívnom procese, zber podnetov zo strany verejnosti, kvantitatívne dáta: dotazníky a prieskumy/kvalitatívne dáta: fókusové skupiny a pološtruktúrované rozhovory),
  - **On-line nástroje vo vzdelávaní a zdieľaní poznatkov** – zefektívniť proces vzdelávania, konzultácií a poradenstva s využitím on-line nástrojov (Zoom, Webex, Teams atď.) a znalostnej databázy.

TRÉNING TRÉNEROV PARTICIPÁCIE

VÝCHODISKÁ

Vzdelávací program Participatívna tvorba verejných politík pre zamestnancov VS vznikol ako reakcia na neexistujúcu ponuku vzdelávania v predmetnej oblasti. ÚSV ROS si uvedomoval, že efektívny proces zavádzania nových pracovných metód, postavených na princípe zapájania verejnosti, je potrebné zrealizovať v personálne najpočetnejšom sektore, akým VS nepochybne je.

ÚSV ROS v prvom kroku zabezpečil kvalitné metodiky ako sa naučiť implementovať participatívne postupy, ako aj testovanie a revíziu vzdelávacieho programu. Narazil však na nedostatok expertov, ktorí by mohli proces ďalšieho vzdelávania zastrešiť. Ďalšia etapa budovania kapacít zameraná na ciele a systematické vzdelávanie zamestnancov VS si preto vyžaduje nasadenie veľkého počtu odborných kapacít, ktoré na pracovnom trhu chýbajú. ÚSV ROS preto inicioval realizáciu nadstavbovej vzdelávacej aktivity – **Tréning trénerov participácie**.

CIELE

- **vyškoliť trénerov participácie**, ktorí budú pôsobiť ako lektori pre vzdelávací program Participatívna tvorba verejných politík,
- **disponovať stabilným interným tímom** trénerov a konzultantov participácie,
- **preškoliť expertov z rôznych prostredí** (akademický sektor, samospráva, MNO, odbory), ktorí budú šíriť participatívny prístup a princípy zapájania verejnosti do rozhodovania a súčasne poskytovať poradenstvo a konzultácie vo svojich sektoroch a inštitúciách,
- **budovať sieť spolupracujúcich odborníkov a expertov**.

POSTAVENIE A ÚLOHY TRÉNERA PARTICIPÁCIE

- teoretická príprava zamestnancov VS zameraná na dizajnovanie, vedenie, implementáciu a vyhodnocovanie participatívnych procesov,
- odborná a konzultačná podpora pre zamestnancov VS pri realizácii konkrétnych participatívnych procesov (učenie sa praxou),
- zber informácií z prostredia VS o bariérach, príležitostiach a dopadoch participácie, ako aj o potrebách zamestnancov VS pri participácii,
- spolupráca s ÚSV ROS pri vyhodnocovaní vzdelávacích aktivít, mapovaní stavu participácie a tvorbe analytických materiálov z oblasti participácie na Slovensku.

Poznámka: Budúci tréneri participácie po absolvovaní ďalších modulov vzdelávania zameraných na získanie praktických skúseností s vedením živých participatívnych procesov budú pôsobiť ako lektori, alebo ako konzultanti participácie.

VÝBER ÚČASTNÍKOV

Téma participácie je multisektorovou témou. Dotýka sa nielen VS ako tvorcu verejných politík, ale aj všetkých relevantných zainteresovaných aktérov a strán. Pri výbere účastníkov tréningu trénerov bolo dôležité zohľadniť, že je potrebné získať expertov z rôznych prostredí (MNO, samospráva, akademické prostredie, odbory), ktorí by okrem vedomostí o participatívnych procesoch dokázali reagovať aj na obsahové a praktické požiadavky zo strany účastníkov školení.

Oslovenie účastníkov

V rámci náboru do nadstavbového bloku vzdelávania Tréning trénerov boli oslovení experti z oblasti participácie z rôznych vzdelávacích inštitúcií, z akademického sektora, ako aj predstavitelia Konfederácie odborových zväzov, či miestnej územnej samosprávy.

Oslovenie sme realizovali:

- inzerciou na facebookovej stránke a webstránke ÚSV ROS,
- inzerciou na web stránke Únie miest Slovenska.

Kritériá výberu účastníkov

- vlastné skúsenosti budúceho trénera participácie s participáciou,
- základné prezentačné zručnosti,
- profesijný životopis,
- motivačný list.

Účastníci boli vybraní na základe vyhodnotenia zaslaných dokumentov ÚSV ROS.

ŠTRUKTÚRA A ORGANIZAČNÁ FORMA VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Tréning trénerov ráta s časovou dotáciou nielen na základný štvordňový tréning s využitím vzdelávacieho programu **Participatívna tvorba verejných politík**, ale aj ďalších doplnkových vzdelávacích modulov.

Štruktúra tréningu:

- vzdelávací program **Participatívna tvorba verejných politík** (2+2 dni, celkom 32 hodín),
- trénerské vstupy – metodické analýzy jednotlivých cvičení,
- trénerské bloky v rámci školiacej skupiny,
- trénerské bloky s reálnymi účastníkmi pod supervíziou lektorov,
- doplnkové vzdelávacie moduly – podľa zadaných potrieb v priebehu školenia (Riešenie konfliktov, Participatívny rozpočet, Pološtruktúrovaný rozhovor, Komunikácia vo VS, Využívanie e-nástrojov a pod.).

ÚČASTNÍCI

- počet účastníkov v jednej vzdelávacej skupine – 15.

LEKTORI

- Karolína Miková, riaditeľka, senior lektorka PDCS,
- Dušan Ondrušek, senior lektor PDCS.

REALIZÁCIA TRÉNINGOV TRÉNEROV PARTICIPÁCIE

Termíny

školiaca skupina TT1

- 12. septembra 2019, Umelka, Bratislava,
- 13. septembra 2019, Miestodržiteľský palác Úradu vlády SR, Bratislava,
- 26. – 27. septembra 2019, Miestodržiteľský palác Úradu vlády SR, Bratislava.

školiaca skupina TT2

- 23. – 24. januára 2020, Inštitút verejnej správy, Bratislava,
- 11. – 12. februára 2020, Hotel Bratislava, Bratislava.

NAUČME ĽUDÍ PARTICIPOVAŤ!
4-dňový tréning budúcich trénerov pre vzdelávací program Participatívna tvorba verejných politík. Školenie pre milovníkov participácie, ktorí majú záujem o dlhodobú spoluprácu s Úradom splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti v externej pozícii konzultantka/konzultant, alebo trénerka/tréner.
Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti v rámci posilnenia témy participatívnej tvorby politík hľadá budúcich lektorov participácie.
PRE Koho?
Vzdelávací program je určený pre nadšencov participatívnej tvorby verejných politík, ktorí majú záujem venovať sa téme participácie profesionálne. Predpokladom sú prezentačné schopnosti, prípadne lektorské skúsenosti a základná orientácia vo verejnej správe a v problematike tvorby verejných politík.
Všetci záujemcovia, pošlite nám prosím svoj životopis a motivačný list na alena.petrzelkova@mivn.sk.
O ČOM?
1. Dizajn a vedenie participatívnych procesov
2. Facilitácia rôznych typov stretnutí
3. Realizácia participatívnych postupov a nádejk zvládania krízových situácií
4. Participatívna implementácia a hodnotenie navrhnutých verejných politík
KEDY A KDE?
• 1. časť tréningu: 12. – 13. septembra 2019 / miesto školenia bude Bratislava a okolie, presnú lokalizáciu upresníme
• 2. časť tréningu: 26. – 27. septembra 2019 / miesto školenia bude predmetom vzájomnej dohody účastníkov a lektorov
• vzdelávací program pozostáva z 2 + 2 školiacich dní
• školiaci deň trvá od 8:30 hod. do 17:30 hod. vrátane prestávky na obed
• školenie je bezplatné – ubytovanie, strava, lektori a materiál pre účastníkov sú zabezpečené
Prihlásiť sa môžete do 6. septembra 2019 na prihlasovacom formulári <https://fozms.gle/FHMPsyz778gf437o6>
Tešíme sa na Vás!
V prípade otázok kontaktujte: Alena Petrzalková / alena.petrzelkova@mivn.sk / 0903 903 075
Školenie realizuje Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti v rámci národného projektu Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík financovaného z prostriedkov Európskeho sociálneho fondu cez OP Efektívna verejná správa.

**VÝZVA!
HĽADÁME TRÉNEROV PARTICIPÁCIE!**
• MÁTE RADI PARTICIPÁCIU?
• VYSKÚŠALI STE SI JU UŽ NA VLASTNEJ KOŽI?
• MÁTE LEKTORSKÉ SKÚSENOSTI?
• CHCETE POMÁHAŤ ŠÍRIŤ PARTICIPÁCIU NA SLOVENSKU?
Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti bezplatne ponúka TRÉNING TRÉNEROV PARTICIPÁCIE, ktorí budú pre Úrad pôsobiť ako tréneri participatívnej tvorby verejných politík.
TERMÍN:
• 23. a 24. januára 2020
• 11. a 12. februára 2020
LEKTORI:
Dušan Ondrušek, Kaja Miková, PDCS
Školenie, ubytovanie a obed sú pre účastníkov bezplatné.
Počet miest je limitovaný, prihláste sa na: <https://fozms.gle/UnLoTQ3k6RaXj8mL9>

Účastníci – zloženie skupiny

- akademické prostredie 4
- ústredná štátna správa 10
- územná samospráva 4
- neziskové organizácie zamerané na regionálny rozvoj 7
- neziskové organizácie zamerané na vzdelávanie 4
- odbory 1
- podnikateľský sektor 1
- **SPOLU** 31
- **Počet účastníkov, ktorí ukončili základný štvordňový modul Tréning trénerov** 25

Doplňkové vzdelávacie moduly

Konflikt ako dar

téma: Stratégia riešenia konfliktov

termín: 24. a 25. októbra a 21. a 22. novembra 2019, Bratislava

lektorka: Zuzana Vasičáková Očenášová, nezávislá mediátorka a účastníčka Tréningu trénerov

Zrozumiteľná komunikácia

téma: Textová analýza dokumentov z prostredia VS

termín: 28. novembra 2019, Bratislava

lektor: Marcel Ištván, pedagóg Filozofickej fakulty Univerzity Karlovej v Prahe

Participatívny rozpočet

téma: Participatívny rozpočet ako hra (s využitím doskovej spoločenskej hry **Nie je mesto ako mesto** vyvinutej na ÚSV ROS)

termín: 12. februára 2020, Bratislava

lektorka: Alexandra Hrabínová, expertka ÚSV ROS, autorka hry, účastníčka Tréningu trénerov

Vybrané doplnkové vzdelávacie moduly si v rámci vzájomného učenia sprostredkovali samotní účastníci – experti v rôznych oblastiach.

Hodnotenie tréningu účastníkmi

Hodnotenie školiacich metód a aktivít

- obsah prednášok, nové myšlienky – 98 %,
- zaujímavé cvičenia, rolové hry a simulácie – 92,5 %,
- schopnosť lektorov odovzdať veľa poznatkov a kvalitného obsahu – 96 %,
- veľmi kvalitné a prínosné vzdelávania – 92,5 %.

Budúci tréneri o participatívnych procesoch

- ✓ *Keď sa stretnú silné osobnosti, facilitátor alebo tréner to má zaujímavejšie, ale aj ťažšie.*
- ✓ *Je dôležité si správne rozvrhnúť čas tak, aby sme so skupinou stihli to, čo potrebujeme.*
- ✓ *Správne zadanie tréningu je nesmierne dôležité – tu tkvie umenie.*
- ✓ *Na priestore, kde prebieha facilitácia, záleží a na výbere divergentných metód tiež.*
- ✓ *Facilitácia – ako priestor ovplyvňuje správanie skupiny, ako "zle" môže dopadnúť diskusia bez facilitátora.*

Formulované potreby účastníkov vo vzťahu k tréningu

- ✓ *Mne by pomohlo, keby boli trochu viac rozlíšené trénerské zručnosti a facilitačné zručnosti. A celkovo sa mi občas aj toto zdalo nie úplne pochopené v skupine, že ide skôr o tréning ako trénovať vo facilitácii, než o učenie sa byť facilitátorkou. Chápem, že by to chcelo asi ešte nejaký ďalší tréning vo facilitácii a aj samoštúdium a nejakú prax, aby sme mohli robiť trénerov a trénerky. Tak to len pozorovanie, inak som si to veľmi užila a veľa sa naučila.*
- ✓ *Presnejšie špecifikovať domáce úlohy, na aký počet ľudí to bude, tiež je potrebné vedieť, či účastníci majú simulovať správanie nejakých iných účastníkov. Určite neskracovať prestávku, všetko je to veľmi zaujímavé, ale náročné a popoludní s kratšou prestávkou už odchádza pozornosť.*

Precvičovanie trénerských blokov

Účastníci skupiny TT1 si otestovali vlastné trénerské zručnosti a schopnosti:

- **v trénerskej skupine** – 25. a 26. februára 2020 v PDCS v Bratislave s témami:
  - pocitová mapa mesta,
  - aktivizácia občanov obce prostredníctvom komunikačnej kampane,
  - príprava akčného plánu na výjazdové rokovanie vlády,
  - dialóg ako príprava na participáciu,
  - príprava medzikomunitnej spolupráce v obci.
- **v skupine S3** – 28. januára 2020 a 13. februára 2020 s témami:
  - participatívny rozpočet,
  - tvorba dotazníka,
  - príprava komunitnej eko-aktivity.

Poznámka: Realizáciu vzdelávacích aktivít skupiny TT2 ovplyvnila pandémia koronavírusu. Tréning bol prerušený a bude pokračovať po ukončení pandémie tak, ako pokračovala skupina TT1 – doplnkovými vzdelávacími a trénerskými blokmi.

Príhovor splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti Martina Gierla pri otvorení Tréningu trénerov participácie (TT1) 12. septembra 2019 v Umelke v Bratislave.

Účastníci 2. skupiny Tréningu trénerov participácie (TT2) 23. januára 2020 v Inštitúte verejnej správy v Bratislave.

AKO PRIPRAVIŤ DOBRÉHO TRÉNERA?

Testovanie nadstavbového vzdelávacieho programu Tréning trénerov ukázalo, že zvolená časová dotácia venovaná príprave lektorov a konzultantov pre oblasť participatívnej tvorby verejných politík nestačí. V rámci implementácie tréningu trénerov sa zistilo, že nevyhnutným predpokladom ich aktívneho pôsobenia je poznanie praxe VS a osobná skúsenosť s participatívnym procesom tvorby verejnej politiky. Teoretická príprava je základom dobrého trénera, ale „majstra robí prax“ a osobné praktické skúsenosti s plánovaním a riadením reálnych participatívnych procesov.

ZISTENIA A ODPORÚČANIA

Zistenia a odporúčania Tréningu trénerov participácie v mnohom kopírujú zistenia a opatrenia zo školenia Participatívna tvorba verejných politík pre zamestnancov VS a dopĺňajú ich o ďalšie špecifiká.

Zistenie 1: Kvalitní tréneri môžu otvoriť dvere participácii do VS.

Aktivita predstavuje veľký potenciál pri budovaní kapacít v oblasti participácie.

➤ **Opatrenie smerom k ÚSV ROS:**

- cielene budovať kapacity v oblasti tréningu participatívnej tvorby verejných politík,
- aktívne využívať všetky možnosti, nástroje a zdroje, ktoré má ÚSV ROS k dispozícii: prístup k najnovším informáciám a poznatkom z oblasti participácie prostredníctvom výstupov z domácej a zahraničnej praxe, workshopov, odborných konferencií, ako aj aktívne členstvo ÚSV ROS v medzinárodných organizáciách a iniciatívach, či pravidelná účasť expertov ÚSV ROS na zasadnutiach Rady vlády SR pre MNO.

Zistenie 2: Tréner participácie ako nová profesijná výzva.

O tréningy trénerov je zo strany odbornej verejnosti záujem. Ukázalo sa, že perspektívne by bolo možné a potrebné vytvoriť novú profesiu.

Nie každý absolvent tréningu však môže hneď po ukončení základného modulu vzdelávania pôsobiť ako tréner participácie. Niektorí neboli vybraní do ďalšej fázy vzdelávania Tréningu trénerov z dôvodu nedostatočných osobnostných predpokladov. Druhá fáza Tréningu trénerov je predmetom pokračovania národného projektu Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík 2.

➤ **Opatrenie smerom k ÚSV ROS:**

- zaradiť do vzdelávacej štruktúry a obsahu tréningu trénerov vzdelávací blok Verejná správa,
- zaradiť spätnú väzbu k domácim zadaniam, ktoré boli vypracované účastníkmi, do štruktúry vzdelávania,
- kombinovať prezenčnú formu štúdia s on-line formou,
- pri výbere účastníkov overiť predpoklady záujemcov v rámci informačného semináru.

ZÁVERY

Výsledky pilotného testovania, podporené závermi z národného projektu Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík, potvrdili, že proces **zavádzania princípů partnerstva, spolupráce a participácie do praxe verejnej správy je postupný – evolučný proces**, postavený na vzájomnom učení, zavádzaní inovatívnych opatrení do praxe VS, vyhodnocovaní a priebežnom zapracovávaní dobrých/zlých skúseností z praxe do procesov zapájania verejnosti do tvorby politík. Musíme si kriticky priznať, že na Slovensku sa participácia a participatívny proces tvorby verejných politík nachádza len v prvej fáze svojho vývoja v prostredí VS.

Otázka znie, ako zabezpečiť kroky, ktoré smerujú k budovaniu kapacít v prostredí VS, ako aj k podpore zmysluplnej občianskej účasti a pravidelného dialógu s občanmi. Kľúčom k reálnej zmene je **postupné a cielené BUDOVANIE KAPACÍT** nielen v prostredí VS, ale aj na strane občianskej spoločnosti a neorganizovanej verejnosti/občana. **Očakávať „záznaky“ a myslieť si, že sme pripravení využívať participatívne procesy bez systémových intervencií a podpory subjektov VS, je krátkozraké a naivné.**

Z pohľadu budovania kapacít pre oblasť participatívnej tvorby verejných politík je potrebné:

- zabezpečiť proces ďalšieho vzdelávania zamestnancov a zástupcov VS,
- sieťovať odborných zamestnancov, ktorí môžu v budúcnosti zohrať úlohu „ambasádorov participácie“ a „agentov zmeny“ pre oblasť otvoreného vládnutia v prostredí VS,
- zapojiť ďalšie inštitúcie do vzdelávania programov na podporu participácie,
- pripravovať erudovaných lektorov pre implementáciu ďalšieho vzdelávania v tejto oblasti,
- zabezpečiť odborných konzultantov a expertov, ktorí budú schopní umožniť podporu participatívnej tvorby verejných politík v prostredí VS na úrovni dizajnovania, riadenia, monitoringu a vyhodnocovania participatívnych procesov,
- presadiť vznik nových pracovných pozícií koordinátor/manažér/garant participatívnych procesov v prostredí VS a stimulovať vznik nových organizačných zložiek pre oblasť zapájania verejnosti,
- zabezpečiť, aby pracovná pozícia koordinátor/manažér/garant participatívnych procesov bola zapracovaná do Katalógu a štruktúry pracovných miest vo VS,
- podnieť vznik profesijných asociácií, odborných platforiem zastrešujúcich expertov pre participatívnu tvorbu verejných politík, participáciu a komunikáciu s verejnosťou,
- zabezpečiť systémovú podporu participatívnej tvorby verejných politík vo VS vytvorením novej profesie pre poskytovanie nových služieb (lektor, konzultant participácie) a nových pracovných miest na strane ÚSV ROS prostredníctvom pokračovania národného projektu,
- podporovať tvorbu verejných politík v partnerstve a vzájomnom dialógu s verejnosťou prostredníctvom dopytovo orientovaných a národných projektov,
- pripravovať študentov vysokých škôl na prácu vo verejnom sektore presadzovaním nových vzdelávacích konceptov zameraných na otvorené vládnutie a zapájanie verejnosti,
- do osnov základných a stredných škôl implementovať vzdelávanie o aktívnom občianstve a o možnostiach zapájania študentov do rozhodovacích procesov na úrovni školy a mesta,
- financovať dotačné programy pre participatívne rozpočty na základných a stredných školách,
- pokračovať vo výskumnej a analytickej činnosti, zameranej na monitoring a hodnotenie prebiehajúcich a ukončených participatívnych procesov a nových trendov v zahraničí pri zabezpečení transferu poznatkov do praxe VS.

Priestor pre realizáciu uvedených opatrení ponúka pokračovanie národného projektu **Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík 2**, ktorého zámer bol schválený na 16. riadnom zasadnutí Monitorovacieho výboru pre Operačný program Efektívna verejná správa dňa 28. mája 2019.